

Nr 3.

Ankom till riksdagens kansli den 21 februari 1946 kl. 4 em.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande nr 3 i anledning av väckt motion angående utökad giltighetstid för järnvägarnas tur- och returbiljetter.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess tredje tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 300, hava herrar *Witzell* och *Johnsson* i Kastanjegården hemställt, att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte göra framställning om att järnvägarnas tur- och returbiljetter få en giltighetstid av en månad.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen hava utlåtanden avgivits av järnvägsstyrelsen, svenska järnvägsföreningen och svenska turistföreningen.

Järnvägsstyrelsen anför i saken följande:

»Styrelsen har som bekant haft att vid flera tillfällen yttra sig rörande tur- och returbiljetternas giltighetstid, senast med anledning av motion II: 349 år 1945. Styrelsen har därvid bl. a. uttalat, att den redan i princip tagit ställning till nämnda fråga och då förordat den av motionärerna *Witzell* och *Johnsson* föreslagna giltighetstiden av en månad.

Även om styrelsen sålunda i princip är helt ense med motionärerna, är styrelsen dock av annan mening i vad gäller frågan om tidpunkten för ändringens genomförande. En utökning av tur- och returbiljetternas giltighetstid från 10 dagar till en månad innebär nämligen en påtaglig ökning av trafikanternas förmåner, som självfallet komme att medföra ökad resefrekvens, varför en ändring i avsedd riktning under rådande förhållanden måste anses vara mindre lämplig.

Motionärerna anför bl. a., att de tidigare omfattande militärtransporterna numera till stor del upphört, varigenom en lättnad för järnvägarna skulle ha inträtt. Det är riktigt att antalet militära resor minskat, men anmärkningsvärt är att persontrafiken på järnvägarna under år 1945 trots detta oavbrutet ökat, och någon lättnad till instundande sommar är icke att vänta. Även godstrafiken har kraftigt ökat, sedan kriget upphörde, bl. a. på grund av att exporten och importen kommit i gång, ävensom ökad byggnadsverksamhet och alltså mycket omfattande vedtransporter m. m. Härtill komma dessutom svårigheterna i bränslehänseende på alla ånglinjer. Situationen ter sig sålunda alltså mycket bekymmersam, enär järn-

vägarnas resurser icke äro tillräckliga för att på ett i allo tillfredsställande sätt avveckla den starkt ansvällda trafiken. Motionärerna anse det sannolikt, att en ökad giltighetstid för tur- och returbiljetterna komme att verka utjämnande på trafiken. Styrelsen kan icke helt dela denna uppfattning. Vanan att påbörja respektive avsluta semestern vid veckoskiftena torde nämligen vara så djupt rotad och svår att ändra på, att en förlängning av giltighetstiden för omhandlade biljetter knappast kan väntas utöva något inflytande av betydelse.

Frågan om tur- och returbiljetternas giltighetstid och i samband därmed även frågan om eventuell utvidgning av försäljningen av dylika biljetter till rabatterat pris på längre sträckor på statens järnvägar än för närvarande är allttjämt föremål för styrelsens uppmärksamhet. Så snart trafiksituationen lättat, är det också styrelsens avsikt att ingå till Kungl. Maj:t med förslag om 30 dagars giltighetstid för tur- och returbiljetter samt om tillhandahållandet av sådana biljetter på längre sträckor än för närvarande.

Med åberopande av det ovan anförda får järnvägsstyrelsen bestämt avstyrka, att tur- och returbiljetternas giltighetstid under nu rådande förhållanden ändras.»

Svenska järnvägsföreningen, omfattande enskilda järnvägar i riket, anför bl. a.:

»Då föreningen på sin tid yttrade sig över Fritidsutredningens PM av den 5 juli 1939 angående vissa reselättnader på de svenska järnvägarna, uttalades den uppfattningen, att det icke gärna kan vara möjligt att under normala förhållanden bibehålla nuvarande giltighetstid av 10 dagar för tur- och returbiljetter, sedan en lagstadgad semester av minst 12 dagar blivit genomförd. En giltighetstid av 20 dagar, event. en månad förklarade sig föreningen anse vara lämplig. Dock borde med förändringens genomförande anstå med hänsyn till det dåvarande tidsläget (januari 1940).

Vid nu företagen förnyad omprövning av föreliggande spörsmål har föreningen funnit det riktigt och av praktiska skäl lämpligt, att giltighetstiden fastställles till 20 dagar. Att utsträcka giltighetstiden än längre finner föreningen ej påkallat. Bemärkas må härvid, att medelreselängden vid de svenska järnvägarna ej uppgår till mer än ca 45 km.

Vidkommande frågan om tidpunkten för genomförandet vill föreningen framhålla, att normala förhållanden långt ifrån inträtt ännu. Det är visserligen sant, att militärtransporterna minskat, men persontrafiken ligger ändock i stort sett allttjämt uppe på en hög nivå. Samtidigt arbeta järnvägarna under mycket svåra förhållanden särskilt beträffande lokomotivbränslet. Lättnader på reseområdet böra därför ytterligare en tid anstå, och får föreningen i anslutning härtill hemställa, att utskottet ville avstyrka motionen i fråga.»

Svenska turistföreningen tillstyrker bifall till motionen.

Vid 1945 års riksdag var en liknande motion föremål för utskottets och kammarens prövning. I anledning av motion nr 349 anförde *utskottet* sålunda:

»Andra kammarens tredje tillfälliga utskott har redan tidigare haft tillfälle behandla och taga ställning till nu ifrågakomna spörsmål. Vid behandling av ovannämnda motion, nr 47, till 1943 års riksdag, avseende bl. a. utsträckning till minst en månad av giltighetstiden för tur- och returbiljetter till nedsatt pris, anförde utskottet i sitt utlåtande nr 8, att utskottet ur de synpunkter, som motionären framhållit, fann i och för sig önskvärt, att motionärens härutinnan väckta förslag kunde förverkligas. Då de i motionen ifrågasatta ändringarna i taxebestämmelserna torde vara ägnade att öka resandefrekvensen, ansåge sig emellertid utskottet i likhet med hörda myndigheter icke böra förorda deras genomförande i dåvarande, för transportväsendet ansträngda läge. På grund härav och då järnvägsstyrelsen redan hade sin uppmärksamhet riktad på föreliggande spörsmål och förklarat sig ämna upptaga detsamma till förnyad behandling, sedan normala förhållanden inträtt, ansåg utskottet anledning saknas för riksdagen att då göra någon framställning till Kungl. Maj:t i ämnet. Utskottets hemställan att motionen icke måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd vann kammarens bifall.

Vad sålunda vid 1943 års riksdag anförts i enahanda fråga finner utskottet även nu äga full giltighet. Förhållandena inom transportväsendet hava under senare tid förvärrats i sådan grad, att numera ännu starkare skäl kunna anföras mot reformens genomförande vid innevarande tidpunkt. Utskottet finner mellertid frågan värd beaktande och utgår från att järnvägsstyrelsen, på sätt tidigare utfästs, framlägger förslag i syfte att tillmötesgå det med motionen avsedda önskemålet, så snart förhållandena medgiva.

Under återopande av vad utskottet sålunda anført får utskottet hemställa, att motionen II: 349 icke måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.»

Utskottets hemställan vann kammarens bifall.

Utskottet. I anledning av nu förevarande motion får utskottet anföra följande.

Liksom vid föregående behandling av frågan finner utskottet motionärernas önskemål värt beaktande. Samma skäl mot ett omedelbart förverkligande därav, som vid föregående års riksdag anfördes och då på ett avgörande sätt inverkade på frågan, kunna emellertid även nu återopas. Härtill komma nu en trots militärtransporternas upphörande ytterligare ökning av såväl person- som godstrafik, alltjämt bestående svårigheter i bränslehänseende på ånglinjerna samt ännu ej avhjälp knapphet på rullande materiel. Utskottet finner därför ytterligare någon tids uppskov med åtgärdens genomförande väl motiverat.

Andra omständigheter synas emellertid utskottet tala för att en viss lättnad i trafikläget inom en ej alltför avlägsen framtid kan förväntas, och utskottet vill i anledning därav ånyo och än starkare understryka angelägenheten av att järnvägarna, så snart omständigheterna medgiva, infria sina tidigare gjorda utfästelser att tillmötesgå motionärernas önskemål genom framläggande av förslag till förlängd giltighetstid för tur- och returbiljetter.

Utskottet får sålunda hemställa,

att här ifrågavarande motion II: 300 ej måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 19 februari 1946.

På utskottets vägnar:

L. O. SKANTZE.

Närvarande: herrar *Skantze*, *Hedqvist*, *Jonsson* i Malmgrava*, fru *Svedberg*, herrar *Boman* i Stavsund, *Persson* i Svensköp, *Engström**, *Nilsson* i Varuträsk*, och *Sveningsson**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.